

Beslissing

Klachtnummer:	KC23.007
Klachtdatum:	30 maart 2023
Klager:	Klaagster
Onderwerp:	Klacht over gedwongen opname in een accommodatie en beperking van de bewegingsvrijheid
Verweester:	psychiater

Verloop van de behandeling van de klacht en/of het verzoek

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klaagster op 30 maart 2023 heeft ingediend. De klacht gaat over gedwongen opname in een accommodatie en beperking van de bewegingsvrijheid.

Klaagster heeft de klachtencommissie daarnaast verzocht om schadevergoeding door de zorgaanbieder. Partijen hebben ermee ingestemd dat de klachtencommissie het verzoek om schadevergoeding apart behandelt wanneer de klachten gegrond zijn.

De jurist van GGZ Drenthe, heeft op 5 april 2023 een ontvankelijkheidsverweer en verzoek om schriftelijke afdoening bij de klachtencommissie ingediend. Verweester, heeft op 11 april 2023 een verweerschrift ingediend.

De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) van klager, heeft op 13 april 2023 aan de klachtencommissie een schriftelijke toelichting op de klacht gestuurd.

Op 13 april 2023 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden.

Aanwezig waren:

- Klaagster en haar pvp
- Verweester

En van de klachtencommissie:

- De heer mr. H. Dontje, voorzitter
- Mevrouw L. van Iersel, psychiater
- Mevrouw A. Wolsink, zelfstandig lid

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw N.O.M. Woestenburg, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klaagster het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Toelichting van klaagster

Klaagster en haar pvp hebben op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Klaagster geeft aan dat de medische verklaring die ten grondslag ligt aan de crisismaatregel die haar op 12 maart 2023 is opgelegd een gebrek vertoont, omdat verweerster haar via beeldbellen heeft gesproken en niet fysiek op bezoek is geweest. Klaagster geeft aan dat in haar dossier is opgeschreven dat zij nooit meer op een gesloten afdeling opgesloten mag worden, vanwege eerdere trauma's bij gesloten opnames. Klaagster benadrukt dat het voor haar erg belangrijk is om vrijwillig opgenomen te worden.

Klaagster had een feest georganiseerd in een vakantiepark. Ze wist dat dit feest de mogelijkheid van een terugval kon betekenen, omdat dit eerder was gebeurd. Daarom had ze voorbereidingen getroffen; ze had contact gehad met de huisarts en ze nam oxazepam. Ook op het vakantiepark had ze maatregelen getroffen, zoals een rustige kamer waar ze zich kon terugtrekken. Tijdens het feest was ze in een euforische stemming. Haar gasten roffelden op de tafel en klaagster voelde zich heel gelukkig. Vervolgens escaleerde het. Klaagster vergat haar oxazepam in te nemen, waardoor ze nog verbaler werd. De crisisdienst is gebeld in plaats van de huisarts, dat was volgens klaagster niet nodig.

Klaagster geeft aan dat ze niemand kwaad heeft gedaan, geen geweld heeft gebruikt en dus geen gevaar voor zichzelf en voor anderen was. De crisisdienst en verweerster hadden haar zorgkaart moeten bekijken, waarin staat dat ze nooit gedwongen mag worden opgenomen. Uiteindelijk is ze die nacht wel gedwongen opgenomen. Dat heeft vijf dagen geduurd en toen is het omgezet naar een vrijwillige opname. Klaagster voelt zich bij een gedwongen opname gevangen genomen. Bij een vrijwillige opname is de deur open en kan ze naar buiten wanneer ze dat zelf wil.

In het verleden is klaagster meerdere keren opgenomen geweest, waarbij ze ook meerdere keren in de isoleer heeft gezeten. Ook heeft ze een keer twaalf dagen in de isoleer doorgebracht. Door dit verleden van opnames en een eerdere escalatie, heeft ze in haar zorgkaart opgenomen dat ze nooit meer gedwongen opgenomen wil worden. Dat staat dus al tien jaar in de zorgkaart.

Ze was euforisch op haar feest en dat hebben anderen verward met manisch gedrag. Haar familie maakte zich zorgen, maar dat was volgens haar niet nodig. Klaagster geeft aan dat ze het goed had voorbereid, overal aan had gedacht en haar medicatie op tijd nam. Met de medicatie is ze sinds 1 maart 2023 zelf preventief begonnen. Dat was voor het eerst sinds tien jaar. Klaagster benoemt dat haar vrouw zelf overspannen was en daarom dacht dat klaagster manisch was.

Op dit moment krijgt klaagster naast oxazepam ook een antipsychoticum. Dat vindt ze verschrikkelijk; door de tabletten voelt ze zich niet haarzelf. Ze wil graag naar huis en ze wil dat haar denken niet verstoord wordt door de medicatie. Ze merkt wel vooruitgang. Ze is met Tweede Paasdag op verlof gegaan en dat verliep goed. Ze was thuis bij haar partner, heeft getuinierd en het gras gemaaid. Haar partner verzorgde het eten en het was een leuke dag. Komend weekend heeft ze ook nachtverlof.

Klaagster geeft aan dat ze geen ambulante begeleiding ontvangt thuis. Ze wordt door de huisarts begeleid. De gedwongen opname van 12 maart 2023 was voor haar traumatisch. De politie kwam met pistolen binnen om te kijken hoe de situatie was, terwijl er een feest gaande was. Ze werd door twee verpleegkundigen aangesproken met politie erbij. Dat was voor haar vervelend, maar ze vindt

het ook vervelend voor de familie en de feestgangers. Klaagster heeft zich kapot geschaamd en zou willen dat ze haar naar huis hadden gestuurd met een tabletje.

De pvp vat samen dat klaagster haar eigen kwetsbaarheden goed kent en daar goed mee om kan gaan. De basis voor klaagster is slapen; als ze goed slaapt gaat het thuis ook goed. Ze heeft haar feest goed voorbereid; ze heeft geregeld dat er een prikkelarme omgeving was en dat de huisarts gealarmeerd was. Klaagster heeft duidelijk in haar zorgkaart aangegeven wat haar zorgvoorkeuren zijn en daaraan is geen gehoor gegeven. In de aanzegbrief leest de pvp dat klaagster als wilsonbekwaam is betiteld, maar klaagster bestrijdt dat. In de aanzegbrief staat verder dat er 'geen' gevaren waren. Kennelijk is dat een verschrijving, klaagster gelooft dat niet. De keuze tussen een gesloten en een vrijwillige opname is voor klaagster erg groot; het gaat om een andere locatie en bij een gesloten opname zijn de deuren op slot. Voor klaagster was de opname niet proportioneel en ook niet subsidiair, want er waren andere opties. Klaagster was oververmoeid en ontspoort, maar niet agressief en er was geen dreigend nadeel. Medicatie en slaap was wat klaagster nodig had.

Ten slotte voegt klaagster toe aan haar verhaal dat ze niet begrijpt waarom het de hele nacht heeft geduurd voordat er een crisismaatregel werd opgelegd. Ze kon geen rust pakken, ze werd niet op een bed gelegd. Pas om 5.45 uur volgde een beslissing. Het was voor haar een verschrikkelijke nacht. Ze herinnert zich onder meer dat ze bewusteloos is geraakt, en dat ze heen en weer gesleept is over de grond terwijl mensen haar uitlachten.

Toelichting van verweerster

Verweerster heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Verweerster richt zich eerst tot klaagster en geeft aan dat ze de situatie heel vervelend vindt voor haar, dat het mis is gegaan op haar feest en dat ze is opgenomen. Verweerster erkent dat klaagster ziek is geweest en vervelende jaren heeft gehad, en dat het verdrietig is dat deze opname heeft plaatsgevonden op haar feest.

Verweerster licht toe dat ze weet van de traumatische ervaringen van klaagster met gedwongen opnames. Ze vindt dat ze daar zorgvuldig mee is omgegaan. Ze heeft andere opties overwogen, maar dacht dat het zonder opname meer zou escaleren. Soms is een gedwongen opname nog het enige wat mogelijk is; het is niet mogelijk om toe te zeggen dat iemand nooit meer gedwongen wordt opgenomen. Verweerster wist dat gedwongen opname geen wenselijke optie was voor klaagster, maar ze wilde wel doorpakken omdat anders mogelijk opname in een separeer zou dreigen. Verweerster heeft geprobeerd om klaagster vrijwillig te laten opnemen, maar dat wilde klaagster niet. Ook lukte het niet om met klaagster in gesprek te komen; daar kon klaagster niets aan doen want ze was op dat moment niet haarzelf.

Doordat er geen overeenstemming was moest klaagster gedwongen worden opgenomen; daar hoort bij dat er geen vrijheden zijn en een gesloten deur. De bedoeling is om de opname in de dagen erna te evalueren, maar de eerste dagen was dat niet mogelijk. Verweerster was toen zelf niet bij de instelling aan het werk. In het dossier staat vermeld dat klaagster niet opgenomen wilde worden, daardoor was er ook in de dagen erna nog geen andere mogelijkheid dan een gedwongen opname.

Tijdens de nacht op de spoedpoli is volgens verweerster uitgebreid met klaagster gesproken. Eerst door de verpleegkundig specialist. Uit dat gesprek kwam geen oplossing naar voren, daarom is verweerster gebeld. Het was duidelijk dat klaagster niet naar huis kon, en dat ze niet vrijwillig

opgenomen wilde worden. Verweerster licht toe dat op zo'n moment alle mogelijkheden worden doorgenomen met klaagster en met het team. Klaagster was erg ontregeld, druk, ze schoof stoelen heen en weer. Ook in het gesprek was de lijn moeilijk vast te leggen. Klaagster stond meerdere malen op en ging muziek maken, waardoor het niet mogelijk was met haar een plan op te stellen. De conclusie was dat klaagster niet veilig was in haar eigen omgeving. Er is ook gesproken met partner, die de hele nacht op de spoedpoli aanwezig was. Met de partner ging het ook niet goed, zij was oververmoeid. Eerder die week was er al contact met de huisarts geweest, omdat klaagster niet goed sliep en toenemend heel druk was. Haar partner bevestigde dat het niet meer vol te houden was. Verweerster heeft de beoordeling via beeldbellen gedaan, omdat ze de procedure snel wilde laten verlopen en bij het gesprek al meerdere zorgverleners aanwezig waren.

Beoordeling van de klacht

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klaagster is sinds 12 maart 2023 op grond van een crisismaatregel van de burgemeester opgenomen met een acute opname. Op 16 maart 2023 is een verlenging van de crisismaatregel aangevraagd bij de Rechtbank Noord-Nederland; de rechtbank wijst dat verzoek af omdat de medische verklaring van 12 maart 2023 niet tot stand is gekomen op een wijze die in overeenstemming is met de wet en de jurisprudentie. Sinds 17 maart 2023 verblijft klaagster vrijwillig bij de zorgaanbieder.

De klacht richt zich tegen het zonder geldige titel verplichte zorg verlenen. Klaagster beroept zich op artikel 8:7 lid 2 Wvvgz; zij stelt dat de opname is gebaseerd op een ondeugdelijke crisismaatregel. De klachtencommissie oordeelt dat deze klacht kan worden behandeld op grond van artikel 10:3 Wvvgz en het Klachtenreglement klachten Wvvgz van de Regionale Klachtencommissie (het Klachtenreglement). Bij de beoordeling of het opleggen van verplichte zorg voldoet aan artikel 8:7 lid 2 Wvvgz voert de klachtencommissie een beperkte beoordeling uit. Zij toetst enkel of de verplichte zorg gebaseerd is op de crisismaatregel en zij oordeelt niet over de geldigheid van de crisismaatregel die is afgegeven door de burgemeester. Alleen de rechtbank is bevoegd om een crisismaatregel te vernietigen; daartoe staat beroep open bij de rechtbank op grond van artikel 7:6 lid 1 Wvvgz. Zolang de crisismaatregel door de Rechtbank niet is vernietigd, moet de klachtencommissie uitgaan van de geldigheid van de crisismaatregel.

Bij aanvang van de zitting geeft de pvp namens klaagster aan dat zij enkel de klacht op grond van artikel 8:7 lid 2 Wvvgz wil bespreken. Zij zou graag op een later moment de mogelijkheid behouden om op grond van artikel 8:9 Wvvgz een klacht in te dienen. De voorzitter van de klachtencommissie geeft aan dat de klachtencommissie slechts beperkte mogelijkheden heeft bij de toetsing van artikel 8:7 lid 2 Wvvgz. Daarom vraagt de klachtencommissie klaagster om beide klachtgronden vanwege hun samenhang op deze zitting te behandelen. Na een korte schorsing waarin klaagster met haar pvp overlegt, gaat zij hiermee akkoord. De klachtencommissie zal daarmee beoordelen of aan de verplichte zorg een geldige titel ten grondslag lag (artikel 8:7 lid 2 Wvvgz) en of de beslissing tot opname in een accommodatie en beperking van de bewegingsvrijheid is genomen zoals bedoeld in artikel 8:9 Wvvgz.

Klacht over medische verklaring; artikel 8:7 lid 2 Wvvgz

Er wordt geklaagd dat de opname in de accommodatie en beperking van de bewegingsvrijheid niet gebaseerd zijn op een deugdelijke crisismaatregel, nu aan deze crisismaatregel een medische verklaring ten grondslag ligt waaraan een formeel gebrek kleeft. Gesteld wordt dat de medische verklaring tot stand is gekomen via een digitaal consult van de psychiater, en niet door direct contact en observatie. In artikel 8:7 lid 2 Wvvgz is geregeld dat verplichte zorg enkel kan worden verleend wanneer de vormen van verplichte zorg die worden aangezegd zijn opgenomen in de zorgmachtiging of crisismaatregel. De

klachtencommissie oordeelt dat aan deze voorwaarde door de zorgaanbieder is voldaan, doordat de crisismaatregel op 12 maart 2023 is afgegeven door de burgemeester.

De pvp verwijst naar een uitspraak van de Hoge Raad op 18 maart 2022 (ECLI:NL:HR:2022:394). De klachtencommissie leest in deze uitspraak dat de Hoge Raad tot het oordeel komt dat artikel 8:7 lid 2 Wvvgz ertoe leidt dat een zorgaanbieder zich ervan moet vergewissen dat een zorgmachtiging of crisismaatregel ten grondslag ligt aan de aanzegging van verplichte zorg. De klachtencommissie leest niet in deze uitspraak of in artikel 8:7 lid 2 Wvvgz dat de zorgaanbieder zelfstandig tot een oordeel moet komen over de geldigheid van de zorgmachtiging of crisismaatregel. De klachtencommissie komt dan ook tot het oordeel dat wanneer de burgemeester een crisismaatregel afkondigt, de zorgaanbieder erop mag vertrouwen dat de burgemeester deze beslissing zorgvuldig heeft genomen. De klachtencommissie toetst niet of de burgemeester een crisismaatregel had mogen afgeven. Alleen de rechtbank is bevoegd om een crisismaatregel te vernietigen; daartoe staat beroep open bij de rechtbank op grond van artikel 7:6 lid 1 Wvvgz.

De klachtencommissie zal deze klacht ongegrond verklaren.

Klacht over opname in een accommodatie en beperking bewegingsvrijheid: artikel 8:9 Wvvgz

Verplichte zorg betreft zorg die kan worden verleend op grond van een zorgmachtiging of een crisismaatregel (zie artikel 3:1 van de Wvvgz). Hieraan is voldaan doordat uit de crisismaatregel van 12 maart 2023 blijkt dat onder meer verplichte zorg in de vorm van een gedwongen opname en beperking van de bewegingsvrijheid mogelijk zijn. Ook in artikel 3:2 lid 2 Wvvgz zijn deze vormen van verplichte zorg genoemd. Wel dient een beslissing in de zin van artikel 8:9 Wvvgz te worden genomen; deze beslissing is op 12 maart 2023 genomen.

De klachtencommissie constateert dat de beslissing tot gedwongen opname en beperking van de bewegingsvrijheid zorgvuldig is genomen en dat is voldaan aan de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid. In de aanzegbrief is gemotiveerd dat opname noodzakelijk was omdat klaagster niet goed kon inschatten welke zorg zij op dat moment nodig had voor haar gezondheid en dat dit kwam door een manische decompensatie. Daarnaast is in de aanzegbrief en tijdens de hoorzitting gemotiveerd dat tijdens deze beslissing rekening is gehouden met de voorkeuren die klaagster in haar zorgkaart heeft beschreven, maar dat deze voorkeuren niet konden worden gevolgd omdat hierdoor een te groot risico op ernstig nadeel zou ontstaan. Ten slotte is voldaan aan doelmatigheid omdat met een (korte) opname de veiligheid van klaagster en anderen gewaarborgd kon worden.

Door klaagster is ten slotte aangegeven dat in de aanzegbrief tot verplichte zorg is opgenomen dat er 'geen groot risico' bestaat. De klachtencommissie ziet dat gezien de rest van de brief als een kennelijke verschrijving, maar wil verweerster er nog wel op wijzen dat het van belang is dat de aanzegbrief zorgvuldig is gemotiveerd en dat een verschrijving zoals 'geen risico' voor klaagster voor verwarring kan zorgen.

De klachtencommissie zal deze klacht ongegrond verklaren.

Beslissing

De klachtencommissie:

- verklaart de Wvggz-klacht op grond van artikel 8:7 Wvggz **ongegrond**
- verklaart de Wvggz-klacht op grond van artikel 8:9 Wvggz **ongegrond**

De beslissing is genomen op 13 april 2023 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en mevrouw A. Wolsink, leden, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw N.O.M. Woestenburg.

Klaagster, haar vertegenwoordiger en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvggz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 26 april 2023 verstuurd aan klagster, pvp, advocaat, verweester, directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.